

OBRAZLOŽENJE ZAKONA O DUGU, ZADUŽIVANJU I GARANCIJAMA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

I. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Zakon) sadržan je u odredbama člana III. 1. tačka c), koji je izmijenjen amandmanima VII, LXXXIX i CVI i člana IV. A. 20. (1) d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, prema kojima je u isključivoj ovlasti Federacije Bosne i Hercegovine donošenje propisa o finansijama i finansijskim institucijama Federacije BiH i fiskalna politika Federacije, a Parlament Federacije Bosne i Hercegovine je ovlašten za donošenje zakona o obavljanju funkcija federalne vlasti.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE

II.1. Identifikacija i definicija problema

Razlozi za donošenje Zakona očituju su potrebi Federacije Bosne i Hercegovine da provede planirane ekonomske politike i reforme, kako u pogledu uspostavljanja novih fiskalnih pravila za dug, zaduživanje i garancije, tako i u pogledu obuhvata mjerenja javnog duga koji je usklađen sa statističkom metodologijom Evropske unije. Provođenje ekonomskih politika podrazumijeva postizanje tri osnovna cilja, od kojih je jedan osiguranje kontinuiranog održavanja javnog duga u odnosu na GDP u okviru kriterija iz Maastricht-a.

U namjeri dostizanja navedenog cilja Federalno ministarstvo finansija – Federalno ministarstvo finansija (u daljem tekstu: Federalno ministarstvo finansija), uz podršku Svjetske banke i Međunarodnog monetarnog fonda, od decembra 2009. godine poduzima aktivnosti na unapređenju upravljanja dugom. Stoga je, na zahtjev Federalnog ministarstva finansija, Odjel Svjetske banke koji se bavi procjenom performansi za upravljanje dugom, primjenom DeMPA¹ instrumenata, u martu 2013. godine proveo procjenu učinka upravljanja dugom u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Cilj ocjene je bio da se, analizom elemenata od izuzetnog značaja za postizanje zdrave prakse upravljanja dugom, izmjeri učinak upravljanja dugom Vlade Federacije Bosne i Hercegovine. Na osnovu indikatora učinka za svaku od ocijenjene 33 dimenzije aktivnosti na upravljanju dugom na nivou Federacije BiH, koji propisuju minimalni nivo koji treba da bude dosegnut u svim uslovima, sačinjene su ocjene, odnosno dodijeljen je odgovarajući skor. Metodologija za određivanje skora predviđa ocjenjivanje svake dimenzije i dodjelu skora² A, B ili C, u zavisnosti od navedenih kriterija.

Na osnovu izvršene procjene, zasnovan na nalazima ocjene, sačinjen je izvještaj, prema kome su identificirane aktivnosti koje zahtijevaju provođenje korektivnih mjera, te je predložen Reformski plan kojim su utvrđene aktivnosti, indikativni rokovi i očekivani rezultati za svaku od aktivnosti, a sve s ciljem unapređenja upravljanja javnim dugom.

II.2. Ciljevi koji se namjeravaju postići donošenjem Zakona:

U skladu sa navedenim Reformskim planom za upravljanje dugom i aktivnostima definiranim tim planom koje provodi Federalno ministarstvo finansija, te sa Pismom namjere, kojim se Vlada Federacije Bosne i Hercegovine također obavezala da će u parlamentarnu proceduru uputiti tekst novog Zakona, pristupilo se donošenju novog Zakona, a s ciljem uvođenja novih fiskalnih pravila i jačanja kontrole nad zaduživanjem nižih nivoa vlasti u skladu sa principima dobre prakse.

II.3. Materija koja se namjerava obuhvatiti Zakonom:

Kako bi se stvorili preduslovi za upravljanje javnim dugom i dostigli minimalni zahtjevi koji odražavaju principe dobre prakse, ovim Zakonom se stvaraju pretpostavke za jaču kontrolu nad zaduživanjem, kako Federacije tako i nižih nivoa vlasti:

- Utvrđuju ciljevi zaduživanja i propisuje obaveza da Vlada Federacije BiH donosi Strategiju upravljanja dugom koja je zasnovana na ciljevima utvrđenim Zakonom

¹ DeMPA je metodologija za ocjenjivanje učinka upravljanja javnim dugom pomoću sveobuhvatnog skupa indikatora koji pokrivaju cijeli spektar funkcija vlade vezanih za upravljanje dugom

² Skor A odražava zdrave prakse za tu konkretnu dimenziju indikatora. Skor B se nalazi između minimalnih zahtjeva i zdrave prakse za taj aspekt. Minimalni zahtjev predstavlja neophodan uslov za djelotvoran učinak u okviru konkretne dimenzije koja se mjeri. Skor D, koji ukazuje na to da minimalni zahtjev nije ispunjen i predstavlja signal ozbiljnog nedostatka u učinku, koji u normalnim uslovima zahtijeva sprovođenje prioritarnih korektivnih mjera odnosno ukazuje na područje koje se smatra prioritarnim za reformu ili izgradnju kapaciteta

- Donošenje strategije vremenski je usklađeno sa usvajanjem Programa javnih investicija Federacije BiH i sve operacije zaduživanja zasnivaju se na usvojenoj Strategiji
- Propisuje se obaveza Vlade Federacije da usvaja Godišnji plan zaduživanja
 - u roku od 30 dana od dana usvajanja budžeta za narednu godinu
 - zasniva se na usvojenoj strategiji upravljanja dugom, usvojenom budžetu i prognozama novčanih tokova
 - objavljuje se na internet stranici Federalnog ministarstva finansija
- Unapređuju se procesi upravljanja rizicima, revidiraju se postojeći limiti zaduženosti i izloženosti na nivou Federacije, kantona, gradova i općina i utvrđuju nove gornje granice javnog duga i garancija
 - Utvrđuju se novi limiti servisiranja duga kantona, gradova i općina u odnosu na redovne prihode
 - Utvrđuju se granice izloženosti i to: Federacije prema kantonu, gradu i općini, Federacije prema jednom sektoru, pravnom licu ili grupi povezanih lica, te granice izloženosti kantona, grada i općine prema jednom pravnom licu
 - Zakonom se propisuju institucije i pravna lica koja ne mogu stvoriti unutrašnje zaduženje bez prethodnog odobrenja Federalnog ministarstva finansija, kantonalnog ministarstva finansija, odnosno gradonačelnika ili načelnika općine.
 - Utvrđuju se pragovi zaduženosti u odnosu na GDP nakon kojih se, u propisanim rokovima, donose odgovarajuće korektivne mjere u cilju stabiliziranja i ograničavanja rasta javnog duga. Također se propisuje obaveza smanjenja tekućih rashoda u slučaju da opći dug Federacije dosegne 55% GDP.
 - Uvodi se godišnje ograničenje novog zaduživanja Federacije, kantona, grada, općine, vanbudžetskog korisnika i vanbudžetskog fonda, a javnim zdravstvenim ustanovama se izričito zabranjuje novo zaduživanje.
- Uređuje se procedura u procesima zaduživanja
 - Definiraju se procedure za zaduživanje i jasnije utvrđuju odgovornosti.
 - Uvodi se prethodna saglasnost za zaduživanje koju daju Federalno ministarstvo finansija, kantonalna ministarstva finansija, gradonačelnik, odnosno načelnik (Prethodna saglasnost Federalnog ministarstva finansija izdaje se za zaduživanje kantona, gradova i općina, federalnih vanbudžetskih fondova i vanbudžetskih korisnika, federalnih javnih preduzeća koja su u posljednje dvije godine zaredom ostvarila negativan finansijski rezultat i pravnih lica koja imaju neotplaćen dug za koji je izdata garancije Federacije).
 - Daje se ovlaštenje Federalnom ministarstvu finansija, ministarstvu finansija kantona, gradonačelniku, odnosno načelniku da propisom uredi postupak za izdavanje prethodne saglasnosti.
 - Uvodi se obaveza objavljivanja liste vanbudžetskih fondova i vanbudžetskih korisnika i javnih preduzeća.
 - Posebno se uređuje postupak direktnog vanjskog zaduživanja
- Uređuje se procedura za odobravanje i izdavanje garancija uključujući ocjenu kreditnog rizika sa smjernicama na koji način ocjenu provesti
 - Uvodi se administrativna naknada za podnošenje zahtjeva za izdavanje garancije
 - Podnošenje zahtjeva za garanciju se vrši na propisanom obrascu
 - Propisuje se obaveza procjene rizika tražitelja garancije: daje se ovlaštenje Federalnom ministarstvu finansija da propiše kriterije, metodologiju i proceduru u postupku donošenja odluke o izdavanju garancije, te proceduru koja se odnosi na alociranje poslovnih procesa u vezi sa procjenom rizika.
 - Stvaraju se pretpostavke za angažman profesionalnog vanjskog savjetnika u postupku utvrđivanja rizika
- Propisuje se obaveza uspostave Garancijskog fonda na nivou Federacije, kantona, grada i općine
 - Garancijski fond se uspostavlja kao podračun u okviru Jedinog računa Trezora Federacije i namijenjen je isključivo za plaćanje po aktiviranim garancijama,
 - Propisuje se obaveza planiranja finansiranja i održavanja Garancijskog fonda (uplatama administrativnih taksi, provizija i premija rizika, namjenskih novčanih depozita, prihoda od investiranja na otvorenom tržištu, sredstava iz budžeta Federacije, sredstava proisteklih iz naplaćenih potraživanja po osnovu aktiviranih garancija)
 - Daje se ovlaštenje Vladi da donese propis kojim se utvrđuje uspostavljanje, način finansiranja i upravljanja garancijskim fondom

- Daje se ovlaštenje Vladi da propiše iznos i način naplate administrativne takse, način obračuna i naplate provizije i premije rizika, dinamiku punjenja Garancijskog fonda, te minimalni nivo pokrivenosti garantovanog a neotplaćenog duga,
- Utvrđuje se obaveza naplate potraživanja nakon izvršenog plaćanja na osnovu izdatih garancija, te mjere koje se mogu koristiti u tom postupku.
- Uređuje se raspolaganje kreditnim sredstvima
 - Ovlašćuje se Federalno ministarstvo finansija da otvori namjenske projektne račune za deponiranje kreditnih sredstava odobrenih Federaciji, a način i postupak korištenja sredstava, u svrhu za koju su odobrena, propisuje Vlada Federacije.
- Utvrđuje se obaveza planiranja sredstava za servisiranje duga i mjere u slučaju kašnjenja servisiranja
 - Obavezno je planiranje u budžetu Federacije, kantona, grada i općine sredstava potrebnih za servisiranje duga prema dinamici dospjeća
 - Precizirani su postupci i dodatne mjere u slučaju kašnjenja u servisiranju indirektnog duga, te rezervne mjere u slučaju kašnjenja servisiranja duga kantona, grada i općine prema drugim povjeriocima
- Utvrđuje se obaveza Federacije, kantona grada i općine da uspostave i vode evidenciju o dugu i garancijama iz svoje nadležnosti
 - Federalno ministarstvo finansija uspostavlja i vodi evidenciju o javnom dugu Federacije i garancijama koje je izdala Federacija, o dugu javnih preduzeća iz nadležnosti Federacije, o javnom dugu i garancijama kantona, gradova i općina
 - Utvrđuje se jedinstven sadržaj evidencija, način vođenja, postupak dostavljanja i evidentiranja u skladu sa propisom koji doji donosi Federalni ministar finansija
 - Propisuju se obveznici dostavljanja podataka o dugu i garancijama i obveznici izvještavanja
 - Propisuje se obaveza evidentiranja duga i izvještavanja za dug i garancije za sve domaće i eksterne subjekte čiji dugovi u skladu sa metodologijom Evropske unije ulaze u obuhvat javnog duga.
- Utvrđuje se obaveza kontinuiranog izvještavanja o dugu i o aktivnostima upravljanja dugom u cilju povećanja transparentnosti i bolje informisanosti javnosti o svim dužničkim transakcijama i izdavanju garancija
 - Propisuje se obaveza Federacije, kantona, grada i općine da sačinjavaju i objavljuju kvartalne izvještaje o dugu i godišnje izvještaje o upravljanju dugom.
 - Propisuje se obaveza objavljivanja izvještaja na internetu
 - Federalni ministar finansija će donijeti propis kojim se utvrđuje minimalan sadržaj, način i rokovi dostavljanja izvještaja i objavljivanja informacija o dugu i garancijama javnog sektora s ciljem postizanja kvaliteta i pravovremenosti objavljivanja statističkih i drugih podataka.
- Propisuje se obaveza provođenja eksterne revizije u pogledu djelotvornosti i efikasnosti operacija upravljanja dugom (nepostojanje eksterne revizije učinka operacija upravljanja dugom signal je ozbiljnog nedostatka u učinku i ukazuje na područje koje se smatra prioritetnim za reformu ili izgradnju kapaciteta upravljanja dugom)
 - utvrđuje se obaveza Federalnom ministarstvu finansija da najmanje jednom u pet godina angažira eksternog revizora s ciljem provjere djelotvornosti i efikasnosti operacija upravljanja dugom i djelotvornosti sistema interne kontrole.

II.4. Učešće javnosti u izradi Zakona

U postupku izrade zakona učestvovali su i međunarodni konsultanti angažovani kroz misiju tehničke pomoći u okviru projekta „Pravna i operativna pomoć za poboljšanje u pravnom i regulatornom okviru za upravljanje dugom i javnim investicijama u Federaciji Bosne i Hercegovine. Prilikom formulisanja odredaba predloženog zakona korištena je domaća regulativa i najbolje prakse usporedivih zemalja Evropske unije i drugih odabranih zemalja.

U cilju aktivnog učešća u pripremi Zakona, radna verzija istog dostavljena je svim relevantnim institucijama u Bosni i Hercegovini (Ministarstvo finansija i trezora, Centralna banka BiH, Udruženje banaka BiH, federalna ministarstva, kantoni, gradovi, općine, Ured za reviziju institucija FBiH, vanbudžetski fondovi, javna preduzeća) kao i međunarodnim finansijskim institucijama (Svjetska banka, MMF, EBRD) na očitovanje. Federalno ministarstvo finansija je dostavljene komentare, prijedloge i sugestije razmotrilo, prihvaćene su postale sastavni dio teksta Zakona, a neki od prihvatljivih prijedloga će biti ugrađeni u podzakonske akte.

III. USKLAĐENOST S EVROPSKIM DIREKTIVAMA

Materiju Zakona, kao primarni izvor, uređuje Ugovor o funkcioniranju Evropske unije, Glava VII zajednička pravila o konkurenciji, oporezivanju i približavanju zakona, Poglavlje II, član 107. Državna pomoć (ranije član 87 UFZ). Nakon uvida u propise Evropske unije i analize odredbi predloženog teksta Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama u Federaciji Bosne i Hercegovine ustanovljeno je da ne postoje sekundarni izvori EU acqis relevantni za materiju koju uređuje ovaj Zakon. Također, ni u Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju ne postoje odredbe sa kojima bi trebalo uskladiti odredbe ovog Zakona. Imajući u vidu navedeno, a u skladu sa konsultacijama izvršenim sa Uredom za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Evropske unije, nije potrebno usklađivanje odredbi ovog Zakona sa Evropskim direktivama, te se ne dostavlja Izjava o usklađenosti i tabela usklađenosti propisa (Obrazac A.).

Odredbama Zakona propisane su korektivne, odnosno rezervne mjere kojima će se smanjiti rizik probijanja gornjih granica javnog duga na način predviđen Ugovorom o funkcioniranju Evropske unije, odnosno Paktom o stabilnosti i rastu koji se odnosi na mjere koje Evropska unija poduzima prema državama članicama čije javne financije nisu u skladu s pravilima koja se odnose na veličinu budžetskog deficita i javnog duga.

IV OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Zakon je podijeljen u devet poglavlja:

Poglavlje I. (Opće odredbe) utvrđuje predmet zakona i definira pojmove.

Članom 1. utvrđuje se predmet Zakona i to: uslovi, način i postupak zaduživanja, izdavanje garancija, osiguranje sredstava za servisiranje duga, vođenje evidencija i izvještavanje o dugu i garancijama, a odnosi se kako na Federaciju BiH, tako i na kantone, gradove, općine.

Članom 2. definiraju se pojmovi koji se koriste u ovom Zakonu.

Poglavlje II. (Dug i zaduživanje) definira status, kategorije i instrumente osiguranja, način zaduživanja, ovlaštenja u postupku zaduživanja, godišnja ograničenja novog zaduživanja, obavezu pribavljanja prethodnog odobrenja za zaduživanje i izdavanje garancija, svrhu i postupak novog kako unutrašnjeg, tako i vanjskog zaduživanja, te raspolaganje kreditnim sredstvima i njihovo investiranje.

Član 3. utvrđuje dug kao apsolutnu i безусловnu obavezu Federacije, kantona, grada, općine, vanbudžetskog korisnika, javnog preduzeća i vanbudžetskog fonda za svoj dug, a u skladu sa uslovima iz ugovora.

Članom 4. bliže se određuje državni dug.

Član 5. propisuje da sve obaveze iz osnova unutrašnjeg i vanjskog duga imaju isti status, a otplata glavnice i kamate na taj dug su prioritetna obaveza Federacije, kantona, gradova i općina.

Član 6. utvrđuje instrumente kojima se, na zahtjev povjerioca, može dodatno osigurati dug Federacije, odnosno dug kantona, grada i općine, te da se ovlaštenje za davanje instrumenata osiguranja utvrđuje odlukom o zaduženju, koja se donosi za svako zaduženje.

Članom 7. se propisuje ništavost duga i instrumenta osiguranja u slučaju da zaduženje ili izdavanje instrumenta osiguranja, nastalo nakon stupanja na snagu ovog Zakona, nije u skladu sa odredbama ovog Zakona.

Članovima 8. do 16. (Odjeljak B.) uređuje se način zaduživanja, ovlaštenja za provođenje procedura za zaduživanje, izdavanje vrijednosnih papira i garancija, te godišnja ograničenja novog zaduživanja za Federaciju, gradove, općine, vanbudžetske korisnike, vanbudžetske fondove i javna preduzeća.

Federacija, kanton, grad općina, vanbudžetski korisnik i javno preduzeće mogu se zaduživati kratkoročno i dugoročno, uzimanjem kredita, zajmova, finansijskog lizinga i izdavanjem vrijednosnih papira u zemlji i inostranstvu, u domaćoj i stranoj valuti.

Vanbudžetski fondovi se mogu zaduživati uzimanjem kredita, zajmova i finansijskog lizinga, kratkoročno i dugoročno, samo u obimu koji je dopušten propisima koji uređuje njihovo poslovanje, i to isključivo u zemlji i u domaćoj valuti, dok javnim zdravstvenim ustanovama nije dozvoljeno stvaranje duga, unutrašnjeg niti vanjskog.

Obzirom da je ovim Zakonom propisano da se kratkoročni dug nastao radi finansiranja budžetskog deficita proizašlog iz gotovinskog toka mora otplatiti u fiskalnoj godini u kojoj je zaduženje i nastalo, kao i da u bilo kom vremenskom periodu tokom te fiskalne godine ne smije preći 15% redovnih prihoda budžeta ostvarenih u prethodnoj fiskalnoj godini, potrebno je odredbu člana

69. važećeg Zakona o budžetima u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, br: 102/13; 9/14; 13/14; 8/15; 91/15; 102/15 i 104/16) usaglasiti sa ovim Zakonom.

Godišnji iznosi i svrha novog zaduženja vanbudžetskog fonda i vanbudžetskog korisnika određuje se finansijskim planom vanbudžetskog fonda, odnosno vanbudžetskog korisnika, a ukupna visina zaduženja iskazana u finansijskim planovima svih vanbudžetskih fondova, odnosno svih vanbudžetskih korisnika u Zakonu o izvršenju budžeta.

Članovi 17. do 19. (Odjeljak C.) odnose se na prethodnu saglasnost za zaduživanje i izdavanje garancije.

Član 17. propisuje je ko i u kojim slučajevima se ne može zadužiti ili izdati garanciju bez prethodne saglasnosti Federalnog ministarstva finansija, propisuje obavezu utvrđivanja i objavljivanja lista federalnih vanbudžetskih fondova i vanbudžetskih korisnika, federalnih javnih preduzeća koja su u posljednje dvije godine zaredom ostvarile negativan finansijski rezultat, te pravnih lica koja imaju neotplaćen dug za koji je izdata garancija Federacije. Ovim članom se utvrđuje obaveza Federalnog ministarstva finansija da donese propise kojima će se bliže urediti postupak za izdavanje prethodne saglasnosti.

Članovi 18. i 19. propisuju ko i u kojim slučajevima se ne može zadužiti bez prethodne saglasnosti ministarstva finansija kantona odnosno, gradonačelnika ili načelnika općina, te obaveza i obveznici objavljivanja i ažuriranja liste vanbudžetskih korisnika, javnih preduzeća koja su u posljednje dvije godine zaredom ostvarila negativan finansijski rezultat, te pravnih lica na nivou kantona, grada, odnosno općine koja imaju neotplaćen dug za koji je izdata garancija. Ovim članovima je propisana i obaveza donošenja propisa kojima se uređuje postupak za izdavanje prethodne saglasnosti ministarstva finansija kantona, gradonačelnika, odnosno načelnika, obrazac i potrebna dokumentacija.

Članovima 20. do 24. (Odjeljak D) reguliraju se svrha i postupak unutrašnjeg zaduživanja.

Federaciji, kantonu, gradu i općini dozvoljeno je unutrašnje zaduživanje (**član 20.**) za finansiranje budžetskog deficita i budžetskog deficita proizašlog iz gotovinskog toka, razvojnih projekata i kapitalnih investicija odobrenih programom javnih investicija, kao i posebnih programa odobrenih od strane nadležnog zakonodavnog ili predstavničkog tijela, za finansiranje uspostavljanja i održavanja rezervi likvidnosti, za plaćanje troškova servisiranja duga i aktiviranih garancija, za prijevremenu otplatu duga ili otkup izdatih dužničkih vrijednosnih papira, te za restrukturiranje nedospjelog duga.

Vanbudžetski fondovi, vanbudžetski korisnici i javna preduzeća mogu se zaduživati samo u svrhe (**član 20.**) i provođenjem postupka zaduživanja (**član 24.**) dopuštene i u skladu sa propisima koji uređuju njihovo poslovanje.

Postupak unutrašnjeg zaduživanja Federacije, kantona, gradova i općina propisan je **članom 21.**

Članom 22. utvrđuje se postupak unutrašnjeg zaduživanja Federacije u vidu vrijednosnih papira Bosne i Hercegovine.

Član 23. propisuje da se postupak unutrašnjeg zaduživanja Federacije, kantona, gradova i općina emisijom vrijednosnih papira provodi u skladu sa propisima koji uređuju tržište vrijednosnih papira u Federaciji, kako i sa propisom donesenim na osnovu ovog Zakona.

Članovima 25. do 28. (Odjeljak E.) uređuje se svrha i postupak vanjskog zaduživanja. Vanjsko zaduživanje Federacije, kantona, grada i općine je moguće za finansiranje budžetskog deficita, razvojnih projekata i kapitalnih investicija odobrenih programom javnih investicija, kao i posebnih programa odobrenih od strane nadležnog zakonodavnog ili predstavničkog tijela, za finansiranje uspostavljanja i održavanja rezervi likvidnosti, za plaćanje troškova servisiranja duga i aktiviranih garancija, za prijevremenu otplatu duga ili otkup izdatih dužničkih vrijednosnih papira, te za restrukturiranje nedospjelog duga Federacije, dok je vanjsko zaduživanje vanbudžetskog korisnika i javnog preduzeća dozvoljeno samo u svrhe dopuštene propisima koji uređuju njihovo poslovanje (**član 25.**).

Provedba i postupak vanjskog zaduživanja Federacije, kantona, gradova, općina, vanbudžetskih korisnika i javnih preduzeća uređuju se članovima 26., 27. i 28.

Članom 29. Federalno ministarstvo finansija je ovlašteno da, u skladu sa ugovorom o kreditu i propisima Bosne i Hercegovine, otvori namjenske projektne račune za deponiranje kreditnih sredstava odobrenih Federaciji, a način i postupak korištenja sredstava će propisati Vlada Federacije. Odobrena kreditna sredstva se mogu koristiti u svrhu za koju su odobrena, a kreditnim sredstvima u slučaju direktnog vanjskog duga kantona, grada, općine, vanbudžetskog korisnika i javnog preduzeća, raspolaže se na način i pod uslovima utvrđenim ugovorom o kreditu.

Federalno ministarstvo finansija je ovlašteno da sredstva odobrenih kredita u periodu do njihovog ulaganja u namjene za koje je odobren kredit investira u svrhe propisane zakonom koji uređuje

investiranje javnih sredstava, a na taj način ostvarene kamate predstavljaju prihod budžeta Federacije (**član 30.**)

Poglavlje III (Servisiranje duga) odnosi se na obavezu planiranja sredstava za servisiranje duga, mjere u slučaju kašnjenja servisiranja duga i saradnju sa Centralnom bankom BiH.

Članom 31. propisana je alokacija vanjskog državnog duga, a **članom 32.** utvrđena je obaveza Federacije, kantona, gradova i općina da u svojim budžetima planiraju sredstava za servisiranje duga u skladu sa dinamikom dospjeća obaveza. Obaveza servisiranja duga predstavlja prioritarnu obavezu Federacije, kantona, grada i općine u odnosu na sve druge rashode i izdatke.

Članom 33. propisane su mjere koje se poduzimaju u slučaju da krajnji dužnik u čije ime se Federacija zadužila kasni sa izmirenjem svojih obaveza, odnosno dospelog iznosa po osnovu indirektnog duga Federacije. Te mjere uključuju:

- obavezu dužnika da o nemogućnosti plaćanja svoje obaveze ili mogućem kašnjenju u propisanom roku obavijesti Federalno ministarstvo finansija, te da za isto navede obrazloženje i rok u kome će obaveza biti izmirena,

- mogućnost da Federalno ministarstvo finansija, na zahtjev dužnika, u slučaju izuzetnog pogoršanja finansijskog stanja dužnika, odobri reprogram dospelih obaveza ili glavnica kredita koje dospjevaju u naredne dvije godine, s tim da rok otplate reprogramiranih obaveza ne može biti duži od sedam godina, a period odgode dvije godine. Ovim članom se utvrđuje obaveza plaćanja kamate na reprogramirane kreditne obaveze koja je za 2% veća u odnosu na ugovorenu redovnu kreditnu kamatu,

- obavezu dužnika da, ukoliko najkasnije 30 dana prije roka dospjeća duga nije obavijestio Federalno ministarstvo finansija o nemogućnosti blagovremenog plaćanja dospelih glavnica, kamate i drugih troškova kredita, plati zakonsku zateznu kamatu na neizmirene dospelje obaveze obračunatu za period kašnjenja, i to bez potrebe da ih Federalno ministarstvo finansija posebno obavještava o takvoj obavezi,

- ograničavanje odobravanja reprograma kreditnih obaveza u slučaju izuzetnog pogoršanja finansijskog stanja dužnika (reprogram se može odobriti samo jednom u periodu otplate duga na koji se reprogram odnosi).

Članom 34. utvrđene su dodatne mjere u slučaju da kanton, grad ili općina kasne duže od 60 dana u izmirenju obaveza po osnovu indirektnog duga Federacije (privremena obustava transfera iz budžeta Federacije, zapljena i zadržavanje dijela prihoda sa Posebnog računa za raspodjelu prihoda od indirektnih poreza sa Jedinog računa, aktiviranje drugih instrumenata osiguranja naplate, privremena obustava izdavanja garancija i stvaranja indirektnog duga za konkretnog dužnika, obustava izdavanja prethodne saglasnosti Federalnog ministarstva finansija iz člana 17. Ovim članom se utvrđuju i mjere koje će poduzeti Federalno ministarstvo finansija u slučaju da obaveze po osnovu indirektnog duga Federacije ne izmiruju vanbudžetski fondovi, vanbudžetski korisnici i javna preduzeća.

Članom 35. utvrđene su rezervne mjere u slučaju da kanton, grad ili općina kasne u izmirenju obaveza prema drugim povjeriocima, odnosno u dugu koji ne predstavlja indirektni dug Federacije.

Član 36. propisuje odgovarajuću primjenu odredbi članova 34. i 35. ovog Zakona, odnosno poduzimanje dodatnih i rezervnih mjera od strane kantona, gradova i općina.

Članom 37. daje se ovlaštenje Federalnom ministarstvu finansija za otvaranje računa/podračuna u Centralnoj banci BiH za servisiranje vanjskog duga i plaćanje direktnih vanjskih garancija Federacije, a **članom 38.** se Federalno ministarstvo finansija ovlašćuje da zaključi agentski ugovor sa Centralnom bankom u svrhu servisiranja direktnog vanjskog duga Federacije.

Poglavlje IV (Garancije) odnosi se na izdavaoce i tražioce garancija, namjenu garancija, ograničenja za izdavanje garancija, propisuje procedure za izdavanje garancija, obavezu Federacije, kantona, gradova i općina da uspostave garancijski fond, obavezu praćenja garancija i plaćanja po osnovu garancija Federacije, kantona, gradova i općina, te naplatu potraživanja po osnovu izdatih garancija Federacije, kantona, gradova i općina i prestanak garancija.

Član 39 propisuje da se garancije Federacije, kantona, grada ili općine mogu izdati samo u skladu sa uslovima definiranim ovim Zakonom, utvrđuje kada se garancija pretvara u dug, te jasno propisuje da Federacija, kanton, grad i općina neće biti odgovorni za bilo kakva prijevremena plaćanja, izuzev ako su ih prihvatili u skladu sa uslovima garancije, te da otplatu neizmirenog garantovanog duga mogu vršiti isključivo u skladu sa planom otplate kredita.

Članom 40. definira se izdavalac garancije i tražilac garancije, te ko, u koje svrhe i kome može izdavati garancije vodeći računa o svrsi definiranoj članom 42. ovog Zakona.

Član 41. propisuje za koju namjenu Federacija, kanton, grad i općina mogu izdavati direktne i indirektno garancije, te u čiju korist može biti izdata indirektna garancija.

Članom 42. utvrđuje se u koju svrhu mogu biti izdate garancije, uz ograničenje prema kome Federacija, kanton, grad i općina ne mogu izdavati garancije kojima bi se garantovao novi dug namijenjen za refinansiranje i reprogramiranje postojećeg duga kod istog povjerioca.

Članom 43. se ročnost garancija vezuje za trajanje preuzete finansijske obaveze za koju se izdaje garancija, te za amortizaciju kapitalne investicije na koju se odnosi garancija.

Članovima 44. i 45. propisuje se način podnošenja zahtjeva za izdavanje garancije i obrazac zahtjeva, te daje ovlaštenje federalnom ministru finansija da propiše postupak izdavanja garancija, formu obrasca za izdavanje garancije, dokumentaciju koja treba biti dostavljena uz zahtjev za izdavanje garancije, kriterije podobnosti tražioca garancije, dokumentaciju koju je potrebno dostaviti Vladi Federacije, vladi kantona, gradonačelniku, odnosno načelniku uz nacrt odluke o izdavanju garancije, preporučeni elementi sporazuma ili izjave o garanciji, način obračuna i naplate premije i provizije za garanciju i vremenski rok u kom je tražilac garancije obavezan izvršiti plaćanje premije i provizije. Ovim članovima se također daje ovlaštenje kantonima, gradovima i općinama da propišu postupak i druge elemente od značaja za izdavanje garancija kantona, grada, odnosno općine .

Član 46. utvrđuje postupak donošenja odluke o izdavanju garancija Federacije, kantona, grada, odnosno općine. Ovom odredbom je propisano da Federalno ministarstvo finansija ima obavezu utvrditi nivo rizika kojem se Federacija izlaže ukoliko se garancija odobri, a sve u skladu sa kriterijima, metodologijom i procedurom za procjenu rizika koje propisuje Federalno ministarstvo finansija, vodeći pritom računa o državnoj pomoći. Prilikom utvrđivanja rizika, Federalno ministarstvo finansija može zatražiti eksterno ekspertno mišljenje. Ovim članom se utvrđuju i rokovi u kojima Federalno ministarstvo finansija Vladi dostavlja informaciju o traženoj garanciji. Postupak donošenja odluke o izdavanju garancije na način propisan ovim članom, u skladu sa vlastitim kriterijima, metodologijom i procedurom za procjenu rizika, provodi se u kantonu, gradu i općini.

Procedure praćenja procesa izdavanja garancija Federacije utvrđuju se propisom koji donosi Federalno ministarstvo finansija (**član 47**). Kantoni, gradovi i općine dužne su donijeti propis kojim se utvrđuju procedure praćenja izdavanja garancija kantona, grada, odnosno općine, u skladu sa ovim Zakonom.

Član 48. utvrđuje uslove koji moraju biti ispunjeni prije potpisivanja ugovora o izdavanju garancije, a **član 49.** propisuje izdavanje i stupanje na snagu garancija.

Članom 51. propisuje se obaveza uspostave garancijskog fonda u Federaciji, kantonu, gradu i općini, kao posebnog budžetskog fonda sa podračunom u okviru Jedinog računa Trezora namijenjenog za plaćanje po aktiviranim garancijama i uređuje se njegov status. Također se utvrđuje obaveza planiranja finansiranja i održavanja Garancijskog fonda te proračunom obvezno planiranje sredstava Garancijskog fonda do visine ukupnih potencijalnih obaveza koje dospijevaju u toj godini.

Članom 52. daje se ovlaštenje Vladi Federacije da donese propis kojim se utvrđuje uspostavljanje, način finansiranja i upravljanje Garancijskim fondom Federacije, iznos i način naplate administrativne takse, način obračuna i naplate provizije i premije rizika, dinamika njegovog punjenja, te minimalni nivo pokrivenosti garantovanog a neotplaćenog duga, dok se ukupna vrijednost i struktura fonda utvrđuju Zakonom o izvršenju budžeta. Garancijski fond Federacije bi bio uspostavljen kao poseban budžetski fond sa podračunom u okviru Jedinog računa Trezora Budžeta Federacije i bio bi namijenjen za plaćanje po aktiviranim garancijama koje je izdala Federacija. Planiranje finansiranja i održavanja Fonda bi bilo u nadležnosti Vlade Federacije. Sredstva Fonda bi se akumulirala uplatama provizija i premija rizika, namjenskih novčanih depozita, administrativnih taksi prihoda od investiranja raspoloživih sredstava Fonda na otvorenom tržištu, sredstava iz budžeta Federacije, sredstava proisteklih iz naplaćenih potraživanja po osnovu aktiviranih garancija Federacije, te ostalim uplatama ako je to potrebno. Ukupna vrijednost i struktura Fonda trebala bi se utvrđivati Zakonom o izvršenju budžeta Federacije, s tim da bi akumuliranje sredstava vršilo prema propisanoj dinamici s ciljem dostizanja minimalnog iznosa u fondu.

Uspostava i upravljanje Garancijskim fondom kantona, grada i općine utvrđuju se posebnim propisom kantona, grada, odnosno općine, a njegova vrijednost i struktura utvrđuju se zakonom o izvršenju budžeta kantona, odnosno odlukom o izvršenju budžeta grada i općine.

Prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje garancije, kao bespovratna naknada za fiksne i varijabilne administrativne troškove u procesuiranju zahtjeva, naplaćuje se i uplaćuje u Garancijski fond administrativna taksa (**član 53**), u iznosu koji se utvrđuje propisom Vlade Federacije, odnosno propisom koji donosi kanton, grad i općina. U korist garancijskog fonda uplaćuju se i provizija i premija rizika. Bespovratna provizija se obračunava u procentu na iznos garancije i naplaćuje se prije izdavanja garancije. Premija rizika je proporcionalna nivou rizika i iskazuje se u procentu od iznosa duga na koji se izdaje garancija. Procenat premije rizika se utvrđuje jednokratno prilikom odobravanja izdavanja garancije, a premija rizika se utvrđuje i naplaćuje godišnje, primjenom

utvrđenog procenta na ostatak duga koji garancija pokriva. Propisom koji donosi Vlada Federacije utvrdila bi se provizija u određenom procentualnom iznosu u odnosu na iznos garancije. Istim propisom bi se propisao i procent premije rizika, uredio način naplate, te procjena adekvatnosti premije rizika.

Raspoloživa sredstva Garancijskog fonda mogu se investirati u skladu sa propisima o investiranju javnih sredstva i propisom Vlade Federacije, odnosno propisom kantona, grada i općine (**član 54.**)

Izdate garancije i otplata duga po izdatim garancijama Federacije, kantona, gradova i općina moraju se redovno pratiti. **Član 56.** propisuje obavezu za Federalno ministarstvo finansija da prati i analizira portfolio izdatih garancija Federacije, te da ima pravo vršiti ad-hoc reviziju ili pregled, pri čemu se tražilac garancije, odnosno dužnik obavezuje staviti na raspolaganje sve tražene informacije i dokumentaciju. Federalno ministarstvo finansija obavlja i godišnji pregled svih izdatih garancija Federacije (**član 57**). Identičnu obavezu praćenja, analize izdatih garancija kantona, gradova, odnosno općina imaju kantoni, gradovi i općine.

Članom 58. uređuje se plaćanje na osnovu garancija Federacije, a članom 59. utvrđena je identična obaveza za kantone, gradove i općine da prate garancije kantona, gradova, odnosno općina.

Članovima 60. do 63. regulira se postupak naplate potraživanja na osnovu izdatih garancija Federacije, kantona, gradova i općina.

Članom 60. uređuje se regresno pravo i naplata potraživanja u cilju povrata svih iznosa plaćenih po osnovu izdatih garancija. Daje se ovlaštenje Federalnom ministarstvu finansija, kantonu, gradu, odnosno općini da posebnim propisom utvrđuju postupak naplate potraživanja po osnovu izdatih garancija, te daje ovlaštenje za provođenje procesa naplate potraživanja u sklopu kojeg je i ovlaštenje za obračun i naplatu zatezne kamate na sve iznose plaćene povjeriocu po osnovu izdate garancije.

Članom 61. propisane su mjere koje se mogu koristiti u postupku naplate potraživanja na osnovu izdatih garancija (restrukturiranje zaduženja; aktiviranje mjenica dužnika; aktiviranje dodatnih kolaterala, zapljena javnih sredstava dužnika), te data mogućnost da se u procesu naplate potraživanja angažira eksterno lice odgovarajuće stručnosti, kvalifikacija i iskustva u cilju doprinosa efikasnosti procesa.

Član 62. uređuje prijenos potraživanja i propisuje da se u slučaju sporova u vezi sa garancijama koje se odnose na ino kredite primjenjuje domaće zakonodavstvo.

Članom 64. propisano je da garancija prestaje kada dužnik otplati zajam na koji se odnosi garancija, po isteku roka garancije i kad su izvršene uplate u skladu sa uvjetima iz garancije, uređuje da prestanak garancije Federacije konstatira i evidentira Federalno ministarstvo finansija, te obavezuje kantone, gradove i općine na isto.

Poglavljem V. (Evidencije i izvještavanje) propisuje se obaveza uspostavljanja i vođenja evidencije o dugu i garancijama i propisuju obveznici dostavljanja podataka.

Obaveza Federacije, kantona, grada i općine da uspostave i vode evidencije o dugu i garancijama iz njihove nadležnosti propisana je **članom 65.**, a sadržaj evidencija, uređenje načina vođenja evidencija, postupak i rokovi dostavljanja i evidentiranja podataka o dugu i garancijama, kao i druge elemente od značaja za izvještavanje o dugu i garancijama, u skladu sa ovim Zakonom, uredit će se propisom koji donosi Federalni ministar finansija (**član 73.**).

Članom 66. utvrđena je obaveza kantona, gradova i općina da Federalno ministarstvo finansija informiraju i dostavljaju mu podatke o svom dugu, kao i o ukupnom dugu javnih preduzeća iz njihove nadležnosti.

Federalnom ministarstvu finansija podatke dostavljaju federalni i vanbudžetski fondovi kantona (**čl. 67, 68, 69. i 70.**), vanbudžetski korisnici Federacije, kantona, grada, odnosno općine i javna preduzeća iz nadležnosti Federacije.

Vanbudžetski fondovi kantona (**čl. 67. i 68.**), vanbudžetski korisnici kantona, grada, odnosno općine, podatke o svom dugu dostavljaju istovremeno i kantonalnom ministarstvu finansija, odnosno službi za finansije grada, odnosno općine.

Članom 71. obavezuje se Federalno ministarstvo finansija da o dugu i garancijama u Federaciji izvještava nadležne institucije Bosne i Hercegovine.

Članom 72. utvrđena je obaveza i rokovi za dostavljanje prateće dokumentacije o nastalom zaduženju.

Obaveza izvještavanja i objavljivanja informacija o dugu i garancijama, odnosno obaveza Federalnog i kantonalnih ministarstava finansija, te gradova i općina da sačinjavaju i objavljuju kvartalne izvještaje o dugu i garancijama, kao i godišnje izvještaje o upravljanju dugom utvrđena je

članom 74., dok se **članom 75.** daje ovlaštenje Federalnom ministarstvu finansija za donošenje propisa kojim će se utvrditi minimalan sadržaj, način i rokovi dostavljanja izvještaja i objavljivanja informacija o dugu i garancijama javnog sektora u Federaciji.

Poglavlje VI. (Gornje granice i upravljanje dugom) uređuje gornje granice javnog duga i garancija, granice izloženosti Federacije, kantona, grada i općine po osnovu indirektnog i neotplaćenog garantovanog duga i upravljanje dugom.

Članovima 76. i 77. utvrđuju se gornje granice javnog duga i garancija, te mjere za stabilizaciju ukupnog javnog duga.

Granice ukupnog javnog duga Federacije (**član 76.**):

-do 60% BDP-a Federacije,

-ako dostigne 50% BDP – Federalno ministarstvo finansija informiše Vladu Federacije i predlaže mjere za optimizaciju upravljanja javnim dugom,

- ako dostigne 55% BDP-a - Federalno ministarstvo finansija informiše Vladu Federacije i predlaže dodatne mjere za optimizaciju upravljanja javnim dugom, uključujući smanjenje tekućih rashoda dok se udio javnog duga Federacije u BDP-u Federacije ne svede ispod 55% izuzev u slučaju prirodnih nepogoda, tehničko-tehnoloških nesreća, znatnog pogoršanja ekonomskog rasta, pogoršanja sigurnosne situacije,

-ako dostigne 58% BDP-a, dodatno povećanje ukupnog javnog duga Federacije moguće je samo uz odobrenje Parlamenta Federacije.

Ukupna vrijednost neotplaćenog garantovanog duga Federacije, kantona, gradova i općina, ne može biti veća od 25% BDP-a Federacije (**član 77.**).

Članovima 78. i 79. utvrđuju se gornje granice javnog duga i izdavanja garancija kantona, gradova i općina u odnosu na prosječne redovne prihode ostvarene u posljednje tri fiskalne godine:

-ukupan javni dug (uključujući i neotplaćeni garantovani dug) kantona može iznositi najviše do iznosa prosječnih prihoda, a grada i općine najviše do dvostrukog iznosa prosječnih redovnih prihoda budžeta grada, odnosno općine.

-novo zaduženje ili izdavanje garancije kantona je moguće ukoliko iznos servisiranja duga i potencijalnog duga koji dopijeva u svakoj narednoj godini, uključujući i servisiranje za predloženo novo zaduženje ili izdavanje garancije ne prelazi 15% prosječnih prihoda, dok taj limit za gradove i općine iznosi do 18% prosječnih redovnih prihoda, s tim da iznos servisiranja duga koji se alokira na budžet kantona, grada, odnosno općine može iznositi najviše do 10% prosječnih redovnih prihoda.

Članom 80. ograničava se pojedinačna izloženost Federacije po osnovu indirektnog duga i neotplaćenog garantovanog duga na način da pojedinačna izloženost Federacije prema svakom kantonu može iznositi do 50% prosječnih pojedinačnih redovnih prihoda kantona ostvarenih u prethodne tri fiskalne godine, a prema gradu i općini do prosječnih redovnih pojedinačnih prihoda grada, odnosno općine ostvarenih u posljednje tri fiskalne, u okviru čega izloženost Federacije prema kantonu, gradu ili općini u odnosu na servis indirektnog duga i neotplaćenog garantovanog duga koji dopijeva u svakoj narednoj godini može iznositi najviše do 10% prosječnih redovnih prihoda kantona, grada, odnosno općine ostvarenih u posljednje tri fiskalne godine.

Članom 81. ograničava se pojedinačna izloženost Federacije prema jednom pravnom licu ili jednoj grupi povezanih pravnih lica (do 8% BDP-a) i prema jednom sektoru (do 15% BDP-a).

Članom 82. se pojedinačna izloženost kantona po osnovu indirektnog duga i neotplaćenog garantovanog duga prema jednom pravnom licu ograničava na 30% prosječnih redovnih pojedinačnih prihoda kantona ostvarenih u posljednje tri fiskalne godine, dok pojedinačna izloženost grada i općine ne može biti veća od 30% u odnosu na dvostruke prosječne redovne pojedinačne prihode grada odnosno općine.

Članom 83. utvrđuje se nadležnost za upravljanje dugom:

- Federalno ministarstvo finansija upravlja dugom Federacije i nadzire ga, daje saglasnost za nova zaduženja kantona, gradova i općina, federalnih vanbudžetskih fondova, federalnih vanbudžetskih korisnika, kao i javnih preduzeća iz nadležnosti Federacije, s tim da je saglasnost za zaduživanje potrebna samo onim javnim preduzećima koja su posljednje dvije godine uzastopno iskazala negativan finansijski rezultat, te nadzire dug i zaduživanje ostalih javnih preduzeća iz nadležnosti Federacije;

-Ministarstvo finansija kantona upravlja dugom kantona, nadzire dug i daje saglasnost za nova zaduženja vanbudžetskih fondova kantona, vanbudžetskih korisnika kantona i javnih preduzeća iz nadležnosti kantona, s tim da je saglasnost za zaduživanje potrebna samo onim javnim preduzećima koja su posljednje dvije godine uzastopno iskazala negativan finansijski rezultat, te nadzire zaduživanje ostalih javnih preduzeća iz nadležnosti kantona.

-Služba za finansije grada upravlja dugom grada, nadzire dug i nova zaduženja vanbudžetskih korisnika grada i javnih preduzeća iz nadležnosti grada. Gradonačelnik daje saglasnost za nova zaduženja vanbudžetskih korisnika grada i javnih preduzeća iz nadležnosti grada, s tim da je saglasnost za zaduživanje potrebna samo onim javnim preduzećima koja su posljednje dvije godine uzastopno iskazala negativan finansijski rezultat.

Članom 84. utvrđeni su ciljevi upravljanja dugom, a **članom 85.** obaveza Vlade Federacije BiH da usvaja strategiju upravljanja dugom koja se zasniva na utvrđenim ciljevima. Vlada Federacije usvojenu strategiju upravljanja dugom dostavlja Parlamentu Federacije. Na usvojenoj strategiji upravljanja dugom zasnivaju sve operacije zaduživanja i upravljanja dugom.

Strategija upravljanja dugom dostavlja se Vladi u roku koji je Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine i Uredbom o načinu i kriterijima za pripremu, izradu i praćenje realizacije programa javnih investicija („Službene novine Federacije BiH“, broj: 106/14) utvrđen kao rok za dostavljanje Vladi Prijedloga programa javnih investicija.

Članom 86. propisana je obaveza i utvrđen rok usvajanja godišnjeg plana zaduživanja zasnovanog na usvojenoj strategiji upravljanja dugom, usvojenom budžetu i prognozama novčanih tokova.

Članom 87. obavezuje se Federalno ministarstvo finansija da priprema godišnji izvještaj o upravljanju dugom Federacije, propisuje se minimalan sadržaj izvještaja, utvrđuje rok za njegovo dostavljanje Vladi Federacije i obaveza njegovog objavljivanja na internet stranici Federalnog ministarstva finansija.

Članom 88. daje se ovlaštenje Vladi Federacije da imenuje Savjetodavnu komisiju za dug koju sačinjavaju predstavnici Federalnog ministarstva finansija, vanbudžetskih fondova, ministarstva finansija iz svakog kantona i Saveza općina i gradova, utvrđuju njeni zadaci i uloga, te utvrđuje ovlaštenje upogledu preporuka i mišljenja koje može davati prema ministarstvima finansija, te gradskim i općinskim službama za finansije.

Član 89. odnosi se na obavezu Federalnog ministarstva finansija da najmanje jednom u pet godina angažira eksternog revizora u cilju provjere djelotvornosti i efikasnosti operacija upravljanja dugom i djelotvornosti sistema interne kontrole
Poglavlje VII. (Nadzor)

Članom 90. propisano je da nadzor nad primjenom ovog Zakona vrše Federalno ministarstvo finansija i ministarstva finansija kantona, što je u saglasnosti sa članom 81. Zakona o budžetima prema kome poslove budžetskog nadzora obavljaju, po službenoj dužnosti, budžetski inspektori koji su ovlašteni službenici Ministarstva finansija odnosno kantonalnih ministarstava finansija.
Poglavlje VIII. (Kaznene odredbe)

Članom 91. utvrđuju se kazne za pravno i odgovorno lice u slučaju postupanja suprotno odredbama ovog Zakona.
Poglavlje IX. (Prijelazne i završne odredbe)

Prelaznim i završnim odredbama utvrđuju se rokovi za donošenje provedbenih propisa (**član 92.**), rokovi za usklađivanje drugih zakona i propisa sa ovim Zakonom, kao i usklađivanje internih akata vanbudžetskih fondova, vanbudžetskih korisnika, javnih preduzeća i javnih zdravstvenih ustanova sa odredbama ovog Zakona (**član 93.**), tretman konačne alokacije vanjskog duga koja je nastala prije stupanja na snagu Zakona o zaduživanju, dugu i garancijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 52/05), Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama u Federaciji Bosne i Hercegovine i ovog Zakona (**član 94.**), te prestanak važenja Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama Federacije BiH objavljenog u Službenim novinama Federacije BiH“ br. 86/07, 24709, 44/10, i 30/16 (**član 95.**) i stupanje na snagu ovog Zakona (**član 96.**).

V. FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provođenje ovog Zakona nije potrebno osigurati posebna sredstva u budžetima s obzirom da samo njegovo usvajanje ne predstavlja novu finansijsku obavezu po budžet, već da finansijske obaveze provedbom ovog Zakona mogu nastati isključivo na osnovu pojedinačnih odluka o zaduženju i izdavanju garancije, a iste sadrže precizirane uslove zaduživanja i izdavanja garancija, kao i s tim povezane fiskalne rizike po budžet.

Iako provođenje zakona ne podrazumijeva osiguranje posebnih sredstava u budžetima, onaj nivo vlasti koji se opredijeli za izdavanje garancija dužan je uspostaviti i održavati Garancijski fond koji će zahtijevati finansijska sredstva u skladu sa dinamikom utvrđenom aktom o uspostavljanju Garancijskog fonda kako u Federaciji, tako i u kantonima, gradovima i općinama.